

In Leerling/kindbesprekingen en verslagen wordt zo veel mogelijk geprobeerd 'moeilijke' woorden te vermijden of meteen te verklaren. In de praktijk blijkt dat er toch nog wel eens een moeilijke (para)medische term gebruikt wordt.

In die gevallen kan deze verklarende woordenlijst een hulpmiddel zijn.

aanvullende communicatiemiddelen	- andere dan de gebruikelijke manieren van communiceren
abcessen	- kortdurende wegrakingen, meestal vorm van epilepsie (zie aldaar)
abductie	- van het lichaam af, bijvoorbeeld spreiden van de benen.
abductoren	- spieren, die abductie veroorzaken.
actieve beweging	- beweging die men <u>alleen</u> , zonder hulp doet.
acuut	- plotseling
ademhalings-insufficiëntie	- onvoldoende vermogen tot ademen
adductie	- bewegen naar het lichaam toe, bijvoorbeeld: benen naar elkaar toe bewegen.
adductoren	- sterke spieren aan de binnenzijde van het bovenbeen, die de benen naar elkaar toe bewegen
adductoren-tenotomie	- operatie waarbij de pees van de adductoren wordt doorgesneden
adeno-tonsillectomie	- operatie waarbij neus- en keelamandelen verwijderd worden
adipositas	- vetzucht.
ADL	- Activiteiten uit het Dagelijks Leven, bijvoorbeeld. wassen, veters strikken, koken, aankleden.
afasie	- taalstoornis die problemen kan geven op het gebied van spreken, begrijpen, lezen en schrijven
alterneren	- afwisselend bewegen, bijvoorbeeld van de benen
anamnese	- voorgeschiedenis van een ziekte.
anarthrie	- het niet kunnen articuleren (vormen van klanken of woorden met de mond)
ankylose	- verstijving van een gewricht.
antagonisten	- spieren die een tegenovergestelde beweging uitvoeren.
apraxie	- het onvermogen om doelbewuste handelingen uit te voeren.
areflexie	- afwezigheid van reflexen.
arthrodese	- kunstmatige verstijving van een gewricht door operatie.
articulatie / spraak	- het vormen van klanken en woorden door bewegen van de mond
asphyxie	- tekort aan zuurstof, meestal bedoeld zuurstoftekort rond de geboorte
aspireren / aspiratie	- onbedoeld inademen van lichaamsvreemde stof, bijvoorbeeld vruchtwater met meconium (zie aldaar)
associatie / associatieve bewegingen	- het bij bewegen tegelijkertijd, onwillekeurig aanspannen van andere
spiergroepen	
asymmetrisch	- ongelijkheid van houding; één kant van het lichaam verschilt van de andere
Asymmetrische Tonische NekReflex (ATNR)	- als het draaien van het hoofd er steeds de oorzaak van is, dat arm en been aan de kant waar het gezicht heen kijkt strekt en stijf wordt en dat de arm en/of been aan de achterhoofdkant buigt.
ataxie	- hersenaandoening die zich onder andere uit in het maken van niet vloeiend lopende bewegingen
athetose	- hersenaandoening die zich onder andere uit in het maken van niet gewilde bewegingen
atrofie	- achteruitgang van volume of stevigheid, bijvoorbeeld van spieren
auditieve discriminatie	- het onderscheiden van verschillen in klanken en geluiden

automatische bewegingen	-	beweging, die uitgevoerd wordt zonder inspanning en zonder erbij na te denken, bijvoorbeeld ter handhaving van het evenwicht
balans	-	vermogen om evenwicht te bewaren
beademing	-	het kunstmatig lucht in een patiënt blazen, als ademhalingsondersteuning
bewegingspatroon	-	een aangeboren manier van bewegen in spieren van bijvoorbeeld arm of been, bijvoorbeeld strekken van het been of buigen van de arm
bilirubine	-	afbraakproduct van bloed, uitgescheiden door de lever via de gal
bilirubinemie	-	gehalte aan bilirubine in het bloed
bilateraal	-	beiderzijds, tweezijdig
blokschaar	-	schaar gemonteerd op houten blok en voorzien van veer, éénhandig te bedienen
Bobath	-	een behandelmethode voor kinderen met een hersenbeschadiging
CCD hoek	-	meting op een röntgenfoto van het bekken, die de hoek tussen schacht en kop van het bovenbeenbot aangeeft
centrale hypotonie	-	te lage spierspanning in de romp
cerebellair	-	met betrekking tot de kleine hersenen
cerebraal	-	met betrekking tot de grote hersenen
cerebrale parese	-	ook infantiele encephalopatie : beschadiging van de hersenen rond de geboorte die bijvoorbeeld spasticiteit tot gevolg heeft
cervicaal	-	tot de hals of de nek behorend
chronisch	-	langdurig
clonus	-	snelle schokkerige aanspanning van een spier als reactie op inspanning of rek van die spier
cocontractie	-	het gelijktijdig samentrekken van spieren
cognitie	-	kennis
coma	-	bewusteloosheid
congenitaal	-	aangeboren
contractie	-	samentrekking, bijvoorbeeld van spier
contractuur	-	bewegingsbeperking (dwangstand) van een gewricht die veroorzaakt wordt door verkorte spieren, pezen of huid
contusie	-	kneuzing, bijvoorbeeld: contusio cerebri = hersenkneuzing.
convergeren	-	het naar elkaar toebewegen; bijvoorbeeld strabismus convergens: scheelzien met de ogen naar elkaar toe
coördinatie	-	samenwerking van spieren waardoor een gerichte beweging ontstaat of een bepaalde houding gehandhaafd kan worden.
CT scan	-	röntgentechniek, die het mogelijk maakt bijvoorbeeld afbeeldingen te maken van de inhoud van hoofd, romp en ledematen
cylindergreep	-	handhouding waarbij de hand een kokervorm kan omvatten
decubitus	-	doorliggen; doorligwond
deformiteit	-	misvorming, vergroeiing
deviatie	-	afwijking; bijvoorbeeld standaarddeviatie: statistische term die de afwijking van het gemiddelde aangeeft
diagnose	-	vaststelling van het ziektebeeld
diplegie	-	ook wel paraparese, vorm van hersenbeschadiging, waarbij de benen meer aangedaan zijn
dissociatie	-	het kunnen uitvoeren van (moeilijke) bewegingen zonder dat ongewenste meebewegingen in andere spiergroepen optreden (zie associatie)

distaal	- wanneer van twee punten, het ene verder van het midden van het lichaam verwijderd is dan het andere, noemt men dat 'distaal'
distorsie	- verstuiking, verzwikking
dorsaalflexie	- het in opwaartse richting buigen (in pols respectievelijk enkel) van een hand of voet
dorsiflexie	- zie dorsaalflexie
dorsoflexie	- zie dorsaalflexie
drain	- buisjes voorzien van kleine openingen, waardoor vocht kan worden afgevoerd
drainrevisie	- het door middel van een operatie vervangen van een drain
dwarslaesie	- dwarse onderbreking van de continuïteit van het ruggemerg op één niveau, waardoor een deel van het lichaam eronder verlamd is.
dysarthrie	- stoornis in de articulatie en mondmotoriek door aandoening van de hersenen en/of zenuwen
dysdiadochokinesie	- het niet snel achter elkaar kunnen uitvoeren van tegengestelde bewegingen
dysmaturitas	- een lager geboortegewicht dan zou passen bij de zwangerschapsduur
dysmetrie	- het grijpen niet goed kunnen doseren, met als gevolg het naast voorwerpen grijpen
dyspraxie	- problemen met het plannen en/of uitvoeren van handelingen
e.c.i.	- e causa ignota: zonder duidelijke oorzaak
endorotatie	- het naar binnen draaien van bijvoorbeeld arm of been
epilepsie	- "vallende ziekte": kortdurende verstoring van de elektrische activiteit van de hersenen
evenwichtsreacties	- onwillekeurige aanspanning van spieren in het lichaam, bedoeld om het lichaamsevenwicht in stand te houden
EVO	- enkel-voetorthese; onderbeenbeugel
exorotatie	- het naar buiten draaien van bijvoorbeeld arm of been
extensie	- strekken; bijvoorbeeld van de romp
extremiteiten	- armen en/of benen
facilitatie	- het door middel van bepaalde houdingen of handvattingen makkelijk maken van een beweging
fixatiehand	- hand die gebruikt wordt om voorwerpen vast te houden; dit in tegenstelling tot de dominante hand, die voorwerpen manipuleert
flexie	- buigen
flexiepatroon	- de moeilijk te onderdrukken neiging tot buigen, van bijvoorbeeld de armen
floppy	- abnormaal slappe houding
fractuur	- been (bot)-breuk
gastro-enteritis	- maag-darmonsteking
gastro-oesophageale reflux	- het teruglopen van maaginhoud in de slokdarm vanuit de maag
gb	- geen bijzonderheden
geassocieerde reacties	- als bij inspanning of beweging op een andere plaats in het lichaam ook spieren aan gaan spannen
hamstrings	- spieren aan de achterkant van het bovenbeen die er voor zorgen dat de knie buigt
hand-hand coördinatie	- samenwerking tussen de handen

hemi	-	halfzijdig
hemiplegie	-	vorm van hersenbeschadiging waarbij vooral één lichaamshelft is aangedaan
heupluxatie	-	het geleidelijk uit de kom glijden van de heupkop
hoofdbalans	-	het vermogen om de houding van het hoofd te beheersen
hydrocephalus	-	een te grote vochtinhoud van de hersenhollen
hydrotherapie	-	behandeling in of met gebruikmaking van water
hyper	-	meer of te hoog, bijvoorbeeld. hypertonie is een te hoge spierspanning
hyperextensie	-	te veel gestrekt zijn, overstrekken van bijvoorbeeld de knie
hyperlaxiteit	-	abnormaal ruime beweeglijkheid van gewrichten
hypo	-	minder of te laag, bijvoorbeeld. hypotonie is een te lage spierspanning
IC	-	intensive care; afdeling voor intensieve zorg in een ziekenhuis
immobilisatie	-	het onbeweeglijk maken van een lichaamsdeel door een spalk etc.
inadequaat	-	niet voldoende
incontinent	-	geen beheersing hebben over sluitspier van blaas en darm
infantiele		
encephalopatie	-	ook: cerebrale parese - beschadiging of ontwikkelingsstoornis van de hersenen voor of rond de geboorte die bijvoorbeeld spasticiteit tot gevolg heeft
inhibitie	-	remming van spasme door middel van houding, gewichtsname en bewegingen
KDC	-	KinderDagCentrum voor verstandelijk en meervoudig gehandicapte kinderen
KDV	-	KinderDagVerblijf voor verstandelijk en meervoudig gehandicapte kinderen
KEVO	-	knie-enkel-voetorthese; lange beenbeugel.
kyfose	-	bolle rug; bocht van de wervelkolom naar achteren.
langzit	-	zitten met de benen languit
lateraal	-	opzij
lateraalgreep	-	grijpen met de zijkant van de hand, vooral met de pinkzijde
lateroflexie	-	opzij neigen, bijvoorbeeld van het hoofd
ligament	-	band, versterkingsband van gewrichten
liquor	-	hersenvloeistof, hersenvocht
lordose	-	holle rug; bocht van de wervelkolom naar voren
luxatie	-	ontwrichting, als 2 delen van het gewricht niet goed meer in elkaar passen, bijvoorbeeld. uit de kom schieten
M.B.D.	-	minimal brain dysfunction, een lichte functiestoornis van de hersenen die zich kan uiten in bijvoorbeeld. concentratiestoornis (ook wel genoemd M.N.D. = minimal neurological dysfunction)
M.N.D.	-	zie M.B.D.
meconium	-	ontlasting van de on- of pasgeborene
mediaal	-	in de middellijn gelegen, naar het midden toe
meningitis	-	hersenvlies-ontsteking
migratiepercentage	-	meting op een röntgenfoto van het bekken, die aangeeft welk gedeelte van de heupkop zich in de heupkom bevindt
mondcontrole	-	het door middel van een handgreep vergemakkelijken van het slikken
MORO	-	reflex die er toe leidt dat bij bijvoorbeeld schrikken het hoofd achterover wordt bewogen en beide armen worden geheven, in de elleboog worden gebogen en naar achteren slaan
motoriek	-	alles wat betrekking heeft op het bewegen
motorische retardatie	-	achterstand in motorische vaardigheden

motorplanning	- het - onwillekeurig - "plannen" van bewegingen
MRI	- Magnetic Resonance Imaging: beeldvormende techniek, waarbij gebruik wordt gemaakt van magneetgolven; = NMR
Mueller	- behandelmethode gericht op het mondgebied
musculus	- spier
myalgie	- spierpijn
myelocèle	- ruggemergsbreuk (zie ook : spina bifida).
myelum	- merg, ruggemerg
myo	- spier
nervus	- zenuw
neuralgie	- zenuwpijn
NMR	- zie MRI
non-verbaal	- alles wat je duidelijk maakt zonder woorden te gebruiken, zoals gebaren of mimiek
nystagmus	- onwillekeurige ritmische oogbeweging
oog-hand- coördinatie	- samenwerking tussen ogen en handen
oprichtreactie	- reactie in het lichaam bij verstoring van het evenwicht, bedoeld om houding rechttop te bewerkstelligen
opvangreactie	- het uitstrekken van de armen bij evenwichtsverstoring van de romp.
oraal	- de mond betreffende
orthesen	- hulpstukken, bijvoorbeeld beugels
osteotomie	- operatie waarbij de botstand veranderd wordt
palmair flexie	- buiging van de hand in de richting van de handpalm
paraparese	- verlamming van de benen
parese	- onvolledige, gedeeltelijke verlamming
partus	- geboorte
passieve beweging	- beweging zonder eigen toedoen
pathologisch	- afwijkend
PEG sonde	- Percutane Endoscopische Gastrostomie: een slang die door de buikhuid in de maag wordt gebracht om sondevoeding door te laten
perifeer	- zich aan de buitenzijde van het lichaam bevindend
persevereren	- onnodig, zinloos herhalen van bewegingen, handelingen of woorden
pivoteren	- het draaien van het lichaam terwijl dit op een klein oppervlak ondersteund wordt, bijvoorbeeld het draaien op de buik waarbij de rug maximaal gestrekt is
plantair flexie	- het buigen van de voet in de richting van de voetzool
praxie/praxis	- het vermogen om doelbewuste handelingen uit te voeren
prematuritas	- te vroege geboorte (voor de 38e week)
primaire mondfuncties	- kauwen, bijten, afhappen, slikken, eten en drinken, blazen
primitief bewegen	- beweging die bij een jongere leeftijd past
prognose	- voorspelling omtrent het verdere verloop van een ziekte
progressief	- voortschrijdend, toenemend
proprioceptis/ proprioceptief	- waarneming van de stand in de ruimte van gewrichten
pronatie	- het naar beneden draaien van handpalm en onderarm
proximaal	- wanneer van twee punten, het ene zich dicht bij het midden van het lichaam bevindt dan het andere, noemt men dat 'proximaal'

psychomotore retardatie	-	achterstand in ontwikkeling, zowel op verstandelijk als motorisch gebied
puppiehouding	-	houding waarin de benen en armen maximaal naar het lichaam toe getrokken zijn
quadriplegie	-	vorm van cerebrale parese waarbij zowel armen als benen zijn aangedaan
receptief redressie reflex	-	ontvangend. Bijvoorbeeld receptieve taal: de taal die waargenomen wordt 'zetten', het weer op zijn plaats zetten van gebroken of ontwrichte ledematen
retardatie Reynell	-	onwillekeurige reactie op bepaalde prikkels, houding en beweging, die volledig buiten de controle van de mens vallen
rompbalans	-	achterstand in motorische en/of verstandelijke ontwikkeling
rotatie	-	test voor het begrip van taal
roteren	-	vermogen om met de romp het evenwicht te bewaren, vooral bij het zitten
sacrumzit	-	draaiing
scoliose	-	draaien
sectio caesaria	-	het onderuitgezakt zitten, op het heiligbeen (sacrum); vaak het gevolg van een hoge spanning in de spieren die de heup strekken
sensibiliteit	-	zijdelingse kromming van de wervelkolom
sensomotoriek	-	keizersnede
sensopathisch materiaal	-	gevoel
sensoriek sensorische integratie	-	verwerken van zintuiglijke prikkels om tot een doelmatig handelen te komen
serotiniteit	-	materiaal dat gebruikt wordt in de behandeling om gevoelszintuigen te stimuleren, zoals watten, zand, macaroni, scheerschuim en dergelijke
Shenton (lijn v)	-	het waarnemen van prikkels
spasme	-	het op een goede manier - onbewust - gebruik maken van allerlei prikkels (van ogen, oren, houdings- en bewegingsgevoel) om tot een goede handeling te komen
spasticiteit	-	overdragenheid: zwangerschap van meer dan 42 weken
spiertonus	-	hulplijn welke wordt getekend op een röntgenfoto van het bekken
spina bifida	-	stijfheid van een spier
spitsstand	-	ziektebeeld waarbij spiergroepen een verkeerde, meestal te hoge spierspanning hebben
splintervaardigheden stabiel	-	spanning van de spieren. In rust hebben de spieren een lage tonus of spanning. Bij bewegen neemt de spanning of tonus toe. De tonus moet zo hoog zijn dat bewegingen makkelijker uitgevoerd kunnen worden. Een te hoge spiertonus (spasticiteit) belemmert de beweging
statafel	-	uitstulping van de inhoud van het wervelkanaal door een aangeboren spleet in de wervelbogen
stationair	-	stand van de voet waarbij niet de gehele voetzool, maar alleen de tenen worden belast bij het lopen
stereognosie	-	het kunnen uitvoeren van kleine gedeelten van een taak
stereotypieën	-	stevig
	-	apparaat waarin een kind gesteund kan staan, meestal met werkblad
	-	stilstaand, niet veranderend
	-	het kunnen voelen van de omtrek voorwerpen, bijvoorbeeld in de hand
	-	het steeds weer voorkomen van dezelfde uitdrukkingen en handelingen

STNR (Symmetrisch Tonische NekReflex)	- reflex die er voor zorgt dat achterover strekken van het hoofd leidt tot strekken van beide armen
strabismus	- scheelzien
subduraal	- bloeding in de schedel onder de hersenvliezen, meestal ten gevolge van een hematoom ongeval
supinatie	- met de handpalm naar boven draaien van de onderarm
symmetrisch	- gelijkheid van houding
symptoom	- ziekteverschijnsel
syndroom	- symptomen complex
synergie	- het verschijnsel dat spieren de neiging hebben aan te spannen in bewegings patronen
taal	- een afgesproken systeem waarmee gedachten, mededelingen enzovoort. kenbaar gemaakt worden
tactiel	- de tast betreffend; bijvoorbeeld tactiele discriminatie: het vermogen verschil lende tastprikkel (bijvoorbeeld voorwerpen in de gesloten hand aangegeven) van elkaar te onderscheiden
talonaviculaire	- stand van botten in de voetwortel waarbij de botten niet geheel verticaal subluxatie op elkaar staan, waardoor een deel naar binnen uitsteekt
tentotomie	- operatie waarbij een pees wordt doorgesneden of verlengd
tetraparese	- verminderde kracht (verlamming) aan vier ledematen (armen en benen)
tetraplegie	- zie tetraparese
therapie	- behandeling
thoracolumbaal	- de borst- en lendewervels betreffend; bijvoorbeeld thoracolumbale scoliose
tonus	- spanning van bijvoorbeeld: spieren
tongprotrusie	- onwillekeurige, voorwaartse beweging van de tong
torsie	- draaiing
torsiescoliose	- zijdelingse verkrumming van de wervelkolom, gepaard gaande met draaiing van de wervels
totaalpatroon	- onvermogen de spieren goed afzonderlijk te bewegen
totaalgreep	- grijpen met de volle hand, in plaats van met de vingers
tracheostomie	- verbinding tussen buitenlucht en luchtpijp, aangebracht net onder het strottehoofd
tractie	- trekken of rekken
transfer	- het overstappen of overschuiven van bijvoorbeeld rolstoel naar bed, of rolstoel naar toiletstoel
traplift	- lift, gemonteerd langs een trap, meestal geschikt voor het vervoer van één persoon tegelijk
trippeelstoel	- stoel waarin men zich door met de benen op de grond af te zetten (achteruit) kan voortbewegen
tweepunt discriminatie	- het vermogen met het gevoel twee dicht bij elkaar staande punten op de huid te voelen; een test voor de gevoeligheid van de huid
valgus	- naar buiten staand (ook eversie)
varus	- naar binnen staand (ook inversie)
ventriculo- cardiale drain	- drain (afvoerslang) welke gelegd wordt tussen hersenkamer en hart om overtollig hersenvocht af te voeren

ventriculo- peritoneale drain	- drain (afvoerslang) welke gelegd wordt tussen hersenkamer en buikvlies om overtollig hersenvocht af te voeren
verbaal	- met woorden
verlamming	- onvermogen tot willekeurige bewegingen
vestibulair	- het evenwichtsorgaan betreffend
visus	- het gezichtsvermogen
visuele controle	- controle met de ogen
VZR	- voetzoolreflex; neurologische onderzoekstechniek
willekeurige	- beweging die doelbewust wordt uitgevoerd
wurgreflex	- reflex die optreedt als voorwerpen (te) ver achter in de keel worden gebracht